

---

# DE GENADETOCHT VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN BANNEUX

IN HET DEKENAAT BERINGEN, 27 APRIL - 22 JUNI 1952

---

*Dit is het tweede jaar dat de "Maagd der Armen" door Limburg trekt als een wonder missionaris van tabernakel tot tabernakel. Zij is erin geslaagd de parochies van dorp en stad voor enkele dagen het ondersteboven te zetten. Zo bracht Zij in het dekenaat Beringen, met zijn mijnschachten en fabriekschouwen, met zijn Kempische dorpen naast drukke cités, met zijn schone velden en frissche bevolking, weer duizenden in beroering. Zo kon monseigneur Kerkhofs schrijven, daags na de sluiting op de Markt te Beringen, waar hij bewogen stond te luisteren naar die zingende en biddende massa en waar hij de indrukken vernam van de verschillende pastoors ... zo kon hij schrijven: "t Is haast ongelooflijk! Ik denk niet dat er tot hertoe in heel Limburg zo'n geweldige schok door de bevolking ging."*

*... Einde april gleden langzaam negen schoon versierde boten door de zware poorten der sluizen langs Diepenbeek en Hasselt naar Bolderberg, het kleine stille Bolderberg. Over de beide oevers volgden lange rijen auto's, moto's en fietsen. Op de met slingers behangen bruggen stonden de mensen, oude moederkes met de paternoster en kleine bruidjes met hun handjes vol bloemen en rozenblaadjes, vreemdelingen die passeerden en vroegen wat er gaande was. Ze stonden daar nu allen vol verlangen uit te kijken naar het witte slanke beeld van de "Maagd der Armen", half verscholen achter de kleurige vlaggen en fier rechtstaande mijnwerkers. Als de Antwerpse sleper, de "Victor", die het beeld vervoerde, onder de bruggen doorging, dwarrelden plots de bloemen en de rozenblaadjes neer over de boten en over het water. Dan kwam er een stem uit de luidspreker: "Knielt neer. Monseigneur Kerkhofs zegent u". Een oude man zag ik staan, die met zijn linkerhand tranen wegveegde van zijn versleten wangen, terwijl hij met de rechter een kruisteken maakte. Daar was*

*Bolderberg, het begin van het dekenaat Beringen. De harmonie speelde en vreugdeschoten gingen door de lucht. En in een stroom van zingende en biddende mensen trok het beeld naar het stille parochiekerkje. Wie kan Bolderberg vergeten, dat kleine dorpje, dat men in die dagen had omgetoverd in een echt sprookjesland. Alles zong één lied en alles sprak één taal, wegen en bomen en straten en vensters tot in de verste uithoeken, altijd hetzelfde en steeds maar herhaald: "Ave Maria! Welkom Maria!"*

*... Bolderberg, daar is het vuur weer beginnen te branden, dat vuur, dat zelfs geen duivel zou kunnen blussen. Wie is de "Maagd der Armen" die zo onweerstaanbaar de mensen aangrijpt, dat haast niemand Haar ontsnapt, de man niet, die vloekte en sakkerde bij het naderen van de tocht en plots door iets onzichtbaars wordt getroffen, de leiding neemt van zijn straat en ze maakt tot een feestelijke hulde aan Maria. De vrouw niet, die spottte en lachte met de comédie, maar ineens bij de ontmoeting met het beeld bewogen wordt, naar de winkel gaat en ter ere van Maria haar hele huis versiert en dan gaat biechten. De vele donkere zielen niet, die even voor de middernacht mis binnenslopen in de biechtstoel en een nieuw leven wilden beginnen. Onbeschrijfelijk is heel de geschiedenis van deze tocht. Weken van tevoren begon er een gebedsactie in de kerken en de scholen en zaten in de huiskamers vrouwen en meisjes en kinderen met groepen bij elkaar papier te snijden, vlagjes en roosjes te maken en slingers te vormen. En waar was het, dat de kinderen voor elk roosje dat ze maakten voor de versiering der kerk, een heilige mis bijwoonden als voorbereiding, en voor elk rozenblaadje dat er hing een rozenhoedje hadden gebeden! Er hingen in de kerk toen 4.344 roosjes en 3.601 rozenblaadjes. De mannen ja, de mannen, de oude en de jonge, zij verzorgden*

de wegen, zij hebben de duizenden dennetjes geplant, de grotten en de triomfbogen hebben ze gebouwd. En op een plaats stonden 20 km. aan een stuk boompjes langs straten en wegen. Op een andere plaats werkte men dagen van tevoren met kar en paard om 15 km. weg weer begaanbaar te maken. De mannen hebben op zovele plaatsten de wegen geveerd, blauw-wit. Mijnwerkers heb ik ontmoet, die 's nachts in de kolen lagen en overdag in de weer waren voor de komst van de "Maagd der Armen". En wat zal ik zeggen van de duizenden Mariakapelletjes achter de vensters der huizen. Nooit heeft Limburg zoiets gezien. Nooit heeft men geweten dat in ons Limburgse volk zoveel rijke en haast onuitputtelijke kunstzin stak. Nooit werd het lied: "Waar men gaat langs de Vlaamse wegen, komt men U, Maria, tegen", zo tot werkelijkheid als op de doortocht van de "Maagd der Armen". Mariakapelletjes vonden we in een schittering van licht en kleuren achter de kleine vierruitige vensterkens der lage witte huisjes, achter de grote vitrines der winkels en warenhuizen, achter de ramen of in de uitsprongen der villa's en der burgerswoningen, in de deuren der boerderijen of in de wegen voor de verder afgelegen huizen. Het getuigenis van geloof en van Marialiefde was zo algemeen en zo spontaan, dat ik me dikwijls heb afgevraagd of een ongelovige of iemand die Maria niet liefheeft nog wel een Limburger mag genoemd worden. Hij, die niet eenzelfde Vader en eenzelfde Moeder erkent als onze Limburgse mensen, kan niet behoren tot de Limburgse familie. Voor het beeld aankwam vond men gewoonlijk de luiken dicht of de vensters overspannen met een doek, om dan bij de intocht open te gaan als een schone verrassing, als een grote openbaring van kinderlijke Mariadevotie.

... Wanneer het beeld eenmaal in de parochie is, wordt plots alles anders. De kerkdeuren blijven open, dag en nacht. Het dagelijks werk, het eten en slapen, dat alles komt op de tweede plaats en bij sommige mensen krijgt het zelfs geen plaats. Heel het volk, haast zonder uitzondering, komt in beweging rondom het beeld, wel wetend dat het niet gaat om die stenen gestalte, maar om de

waarachtig levende Moeder Gods, de "Maagd der Armen", die verscheen te Banneux. Niemand wil achterwege blijven, de zieken en de oude mensen komen en zitten in hun zetels voor het beeld te wachten op Degene, die gezegd heeft: "Ik kom het lijden verlichten". Ze zijn weer eens dicht bij het altaar, kunnen biechten en communiceren en ontvangen de dieproerende ziekenzegen. Hoeveel oude brave Kempische moederkes en hoeveel oude mannen, gebogen op hun stok, heb ik gezien met dikke tranen in de ogen van dankbaarheid en vreugde. En hoe heb ik op sommige plaatsen onze mijnwerkers moeten bewonderen, die met zo'n groot vaderhart bekommerd en bezorgd waren om de zieken en ouden van dagen en een groot bewijs leverden, dat de christelijke naastenliefde in haar schoonste vormen nog diepgeworteld is in hun zielen. Het was ontroerend de eenvoud te zien van die stoere mijnwerker, die een heel oud vrouwke in zijn armen droeg, zelf het wijwater nam en haar een kruiske maakte. Met zulke mijnwerkers is Limburg veilig. Ook de allerkleinste kinderen kwamen van parochie tot parochie hun handjes vouwen en "Ave Maria" kraaien. Wat een weelde die kinderrijkdom van Limburg. Wat een paradijselijk schouwspel die kerken vol onschuldige, splinternieuwe kinderzielen. God zal Limburg sparen, omdat daar de onschuld nog opweegt tegen de schuld der grote mensen.

Met deze tekst bracht de jonge Montfortaan Phil Bosmans in juli 1952 verslag uit over de genadetocht van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux door het dekenaat Beringen in mei en juni 1952. Hij publiceerde dit artikel in Het Belang van Limburg en in O.L.V.-Banneux, het tijdschrift dat werd uitgegeven door de rector van het bedevaartsoord te Banneux <sup>(1)</sup>. Phil Bosmans, die later grote bekendheid zou verwerven als de bezieler van Bond Zonder Naam en als de tot op heden best verkochte Nederlandstalige auteur, was op 1 juli 1952 30 jaar geworden. Vier jaar eerder was hij priester gewijd. Samen met vijf confraters begeleidde hij de zogenaamde genadetocht van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux door het Nederlandstalige deel van het bisdom Luik.

<sup>(1)</sup> Het Belang van Limburg, 4 juli 1952; O.L.V.-Banneux. Algemeen Mariaal Tijdschrift, 1952, 6, p. 22-23.

De genadetocht was een initiatief van bisschop Jozef Kerkhofs van Luik <sup>(2)</sup>, die daarvoor inspiratie had opgedaan bij zijn collega bisschop Lemmens van het bisdom Roermond <sup>(3)</sup>. Daar was in 1950 een *pelgrimstocht* met een beeld van de in Maastricht vereerde Onze-Lieve-Vrouw *Sterre der Zee* van start gegaan, die in de periode 1950-1955 alle parochies van het bisdom zou aandoen <sup>(4)</sup>. Bisschop Kerkhofs koesterde persoonlijk een sterke devotie voor Onze-Lieve-Vrouw. Zijn devotie werd nog groter na de verschijningen in zijn bisdom, in Banneux in 1933. In 1942 had hij officieel toelating gegeven om Onze-Lieve-Vrouw van Banneux te vereren en in 1949 erkende hij het *bovennatuurlijke karakter* van de verschijningen. Het lag voor de hand dat hij opteerde voor de toen ook in Limburg al populaire voorstelling van Maria als Maagd der Armen toen beslist moest worden rond welk beeld de genadetocht georganiseerd zou worden.

Limburg was in de jaren '50 een door en door katholieke provincie. Landbouwers, arbeiders, bedienden en werkgevers waren er verenigd in sociale organisaties uit kerkelijke hoek. De provincie telde in het begin van de jaren '50 veel priesters en religieuzen, en roepingen waren er talrijk. Op enkele uitzonderingen na waren alle scholen er katholieke scholen, de arbeiders waren in grote getale lid van de Christelijke vakbond en ruim 75 % van de kiezers stemde voor de christendemocraten. En toch: het geboortecijfer daalde, het misverzuim nam toe, niet-verplichte kerkelijke diensten en evenementen zoals het lof, aanbiddingen en initiatieven voor persoonlijke geestelijke vorming werden minder goed bijgewoond, het vertrouwen van de parochianen in hun pastoor was minder uitgesproken dan voor

de oorlog het geval was en de integratie van het toenemend aantal immigranten in de katholieke organisaties verliep minder vlot dan gewenst.

De leiders van de Kerk in Limburg vroegen zich af hoe de te verwachten transformatie van het traditionele Limburgse katholicisme naar een dynamischer maatschappij en een persoonlijker geloof zou verlopen <sup>(5)</sup>. De organisatie van de genadetocht kan beschouwd worden als een antwoord op de uitdagingen waar de Kerk in Limburg zich na de Tweede Wereldoorlog mee geconfronteerd zag.

Uiteindelijk zou de genadetocht vijf jaren duren. Van 1951 tot 1955 bezocht het team van de genadetocht iedere parochie in Limburg en in het dekenaat Landen met het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux. Jaarlijks werden in die periode in de lente en de zomer de parochies van een drietal dekenaten bezocht. Persartikels uit die tijd, foto's en de verhalen van mensen die het meegemaakt hebben, getuigen van een nooit geziene opwindning die Limburg in zijn greep kreeg. De organisatoren wisten de juiste snaar te raken en dorp na dorp ging aan de slag om Onze-Lieve-Vrouw een nog triomfantelijker welkom te bieden dan in de naburige parochies. De begeestering was uniek. Ook tijdgenoten konden het onverwachte succes niet verklaren. In 1953, toen de tocht in de gemeente Meeuwen was, schreef de verslaggever van Het Belang van Limburg: *Wekenlang werkt men reeds aan de versiering. Het belooft dan ook een ware triomf te worden voor de Maagd der Armen. De tocht van het genadebeeld is iets mysterieus, dat een buitenstaander moeilijk kan begrijpen. Vanwaar die geestdrift en stroming onder het volk, die heel de streek in beweging brengt?*

<sup>(2)</sup> Louis Joseph Kerkhofs was geboren in 1878 in het Limburgse Val-Meer. Van 1927 tot 1961 was hij bisschop van Luik.

<sup>(3)</sup> Guillaume Lemmens was in 1884 in Schimmen geboren. Hij was van 1932 tot 1957 bisschop van Roermond.

<sup>(4)</sup> In de naoorlogse jaren werden er meer grootschalige tochten met beelden van Onze-Lieve-Vrouw georganiseerd. Vanaf 1946 werd met een beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima doorheen Europa gereisd. Gedurende een jarenlange tocht bezocht het beeld 53 landen in Europa en in Noord-Afrika. In 1950 dook het zelfs in Moskou op. Een tweede beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima maakte in die periode een tour door Noord-Amerika en Australië.

<sup>(5)</sup> J. Kerkhofs, *Godsdienstpraktijk en sociaal milieu. Proeve van godsdienstsociologische studie der provincie Limburg*, Brussel, 1954.



*Limburgse mijnwerkers begeleiden het beeld door de straten van Luik.*

*Gouverneur Roppe op de ereplaats in de kerk van Kanne.*



*Arm en rijk, klein en groot, vurigen en lauwen, ja zelfs de meest onverschilligen op christelijk gebied wedijveren in die dagen om de Hemelmoeder hun liefde te betuigen. Er heerst een stemming als te Lourdes. De mensen trekken urenlang mee in kaarskensprocessie, bidden en zingen als nooit tevoren. De biechtstoelen worden bezocht als met Pasen en vele verdwaalden vinden weer de weg naar de communiebank. Het meest merkwaardige is de nachtaanbidding. Tot middernacht zijn de kerken bijna overal stampvol, en zelfs in de hardste uren van de nacht telt men op verschillende plaatsen honderden aanwezigen, hier en daar zelfs een vijfde van de bevolking* <sup>(6)</sup>.

Bij de Vlaamse Montfortanen vond bisschop Kerkhofs de jonge, energieke en goed opgeleide medewerkers die hij nodig had om de genadetocht te organiseren. Het hele idee achter de tocht, het volk via Maria dichter bij God brengen, sloot naadloos aan bij het devies van de Montfortanen: *Naar Jezus door Maria*. De Montfortanen stelden een team samen dat geleid werd door pater Frans Vossen, en dat voorts bestond uit Phil Bosmans, Jan Frans, Albert Franssen, Cees Klijs en Jozef Smeets.

Op maandag 30 april 1951 werd het startsein voor de genadetocht gegeven. Die avond wijdde de bisschop in de kapel van de *hospitaliteit* <sup>(7)</sup> in Banneux een beeld van de Maagd der Armen. De volgende middag werd het beeld door twee groepen mijnwerkers in werkkledij, een groep van Italiaanse nationaliteit en een groep uit Sint-Truiden, naar de kathedraal in Luik gebracht. In de kathedraal wijdde de bisschop zijn bisdom toe aan de Maagd der Armen, waarna de mijnwerkers het beeld onder grote belangstelling naar de Maasoever droegen. Daar wachtte ter hoogte van de gebouwen van het bisdom een versierd binnenschip om het beeld en zijn begeleiders over de Maas en het Albertkanaal naar

Limburg te varen. Na de bisschop, de vicaris-generaal, verschillende kanunniken van het kathedraalkapittel en andere geestelijken namen ook de leden van Luikse en Limburgse jeugdverenigingen plaats op de boot. Samen met drie andere boten begon de *ereboot* haar tocht naar Limburg. De aanwezigheid van de bisschop en van zijn voornaamste medewerkers maakte duidelijk hoeveel belang hij stelde in dit initiatief. Tegelijkertijd was er vanaf de eerste dag oog voor een prominente aanwezigheid van katholieke arbeiders en jeugd.

Na een drie uren durende vaart bereikte de kleine vloot de gemeente Kanne, op de grens van Luik en Limburg. Onderweg werd de stoet vanop de oevers en vanop de bruggen toegejuicht. Geluidsinstallaties maakten het mogelijk dat het publiek langs het kanaal de gebeden op de boten kon volgen en meebidden. In Kanne wachtten de gouverneur van Limburg, de pastoor, de burgemeester en het gemeentebestuur, samen met honderden mensen van Kanne en omgeving, het gezelschap op en heetten de bisschop en de Maagd der Armen welkom. Vier mannen van Kanne namen het beeld over van de mijnwerkers en droegen het, begeleid door talrijke gelovigen, naar de parochiekerk. Daar preekten de pastoor en pater Vossen voordat de bisschop zelf het lof zong <sup>(8)</sup>. Na het lof begon de nachtelijke aanbidding van het Sacrament. Daarmee ging het eerste seizoen van de genadetocht definitief van start.

In de periode van 1 mei tot 3 juni 1951 deed de genadetocht de parochies van de dekenaten Vlijtingen, Mechelen-aan-de-Maas en Genk aan. In 1952 werden alle 25 parochies van het dekenaat Beringen, en de parochies van de dekenaten Hamont en Maaseik bezocht. In 1953 waren Herk-de-Stad, Bree, Peer en Bilzen aan de beurt. In 1954 mochten de inwoners van de dekenaten Borgloon, Landen en Tongeren zich in het be-

<sup>(6)</sup> *Het Belang van Limburg*, 13 juni 1953.

<sup>(7)</sup> De *hospitaliteit* is een gebouwencomplex op het terrein van het heiligdom in Banneux waarin voorzieningen geboden worden voor de opvang van hulpbehoevende of zieke pelgrims en hun verzorgers.

<sup>(8)</sup> Het lof is een gebedsdienst waarin God in het Heilig Sacrament aanbeden wordt. In de jaren '50 was het in Limburg gebruikelijk 's zondags om drie uur in de parochiekerk het lof te zingen.

zoek van de Maagd der Armen verheugen en in 1955 werd afgesloten met Sint-Truiden, Gingelom en Hasselt.

Tijdens de winter van 1951-1952 stond het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux in de kapel van de zusters Clarissen in Genk, die al die tijd open stond voor de Mariavereerders. Op zondag 27 april 1952 begon de tweede jaargang van de genadetocht. Vanaf 14 uur begeleidde een grote groep zingende en biddende mensen, waaronder de Genkse Chiro en de groeperingen van de Katholieke Actie, het beeld in processie vanuit het Clarissenklooster naar de haven van Langerlo. Daar lag een kleine vloot van negen sleepboten te wachten. De schipper van de *Victor* had de eer om het beeld en bisschop Kerkhofs met zijn gevolg aan boord te mogen nemen. Over het Albertkanaal werd het beeld dan naar Bolderberg in het dekenaat Beringen gevaren. De dagen

daarvoor had Het Belang van Limburg de uren gepubliceerd waarop het konvooi langs de verschillende parochies aan de oevers van het kanaal zou varen, zodat wie dat wilde de doortocht van het beeld vanop de oevers, bij de sluisen of vanop de kanaalbruggen kon volgen.

In Bolderberg werd het beeld aan het kanaal opgewacht door een grote menigte. De fanfare *Eigen Volk* van Viversel zorgde voor de muzikale ondersteuning van het evenement. Omstreeks 18 uur kwamen de boten in Bolderberg aan. Vanaf het kanaal werden het beeld en de bisschop langs versierde straten en huizen naar de kerk van Bolderberg begeleid, waar zij met toespraken werden ontvangen <sup>(9)</sup>.

*Het beeld van de Maagd der Armen en bisschop Kerkhofs op de sleepboot Victor.*



<sup>(9)</sup> *Het Belang van Limburg*, 20 april 1952, 28 april 1952.

Van 27 april tot 22 juni 1952 werden de parochies in het dekenaat Beringen bezocht:

Zondag 27 – 29 april: Bolderberg  
Dinsdag 29 april – 1 mei: Viversel  
Donderdag 1 – 4 mei: Koersel  
Zondag 4 – 6 mei: Koersel Stal  
Dinsdag 6 – 8 mei: Kleine Heide  
Donderdag 8 – 10 mei: Beverlo  
Zaterdag 10 – 12 mei: Korspel  
Maandag 12 – 14 mei: Heppen  
Woensdag 14 – 17 mei: Leopoldsburg  
Zaterdag 17 – 19 mei: Lommel Kerkhoven  
Maandag 19 – 21 mei: Oostham  
Woensdag 21 – 23 mei: Kwaadmechelen  
Vrijdag 23 – 25 mei: Genendijk  
Zondag 25 – 27 mei: Schoot  
Dinsdag 27 – 29 mei: Engsbergen  
Donderdag 29 mei – 1 juni: Tessenderlo  
Zondag 1 – 3 juni: Hulst  
Dinsdag 3 – 6 juni: Paal  
Vrijdag 6 – 8 juni: Tervant  
Zondag 8 – 10 juni : Boekt  
Dinsdag 10 – 12 juni: Zolder  
Donderdag 12 – 15 juni: Berkenbos  
Zondag 15 – 18 juni: Heusden  
Woensdag 18 – 20 juni: Eversel  
Vrijdag 20 – 22 juni: Beringen

Opvallend, maar wellicht niet toevallig, is dat de organisatoren teruggrepen op een *bijbelse* dagindeling. Iedere dag begon op de vooravond. In de regel werd het beeld 's avonds door de ene parochie aan de volgende overgedragen. Na de overdracht werd het beeld in processie naar de parochiekerk gevoerd, waar het beeld temidden van bloemen en andere versieringen geïnstalleerd werd, waarna één van de paters predikte. Na de preek begon de nachtelijke aanbidding van het Heilig Sacrament. Tijdens de aanbidding kon er bij de Montfortanen gebiecht worden. De aanbidding duurde oorspronkelijk tot middernacht maar na enige tijd liet men haar doorlopen tot wanneer in de vroege ochtend de eerste mis opgedragen werd. In Bolderberg was de eerste

leesmis om 4 uur, vervolgens werden er missen opgedragen om 5, 6 en 7 uur en de hoogmis om 9 uur. De vroegste missen waren bedoeld om de arbeiders de gelegenheid te geven de mis bij te wonen voordat zij naar hun werk trokken <sup>(10)</sup>.

Voor de hoogmis van 9 uur werden in het bijzonder de zieken en bejaarden uitgenodigd. In gewone omstandigheden konden die nog moeilijk naar de kerk gaan, maar voor deze gelegenheid werden zij met auto's aan huis afgehaald en naar de kerk gevoerd. Voor de mis kregen zij de gelegenheid om te biechten en na de mis kregen zij individueel de zegen met het Heilig Sacrament. Om 19 uur 30 begon de tweede dag met een kaarsenprocessie, die gedeeltelijk in het donker plaatsvond. Na de kaarsenprocessie was er weer nachtelijke aanbidding en gelegenheid tot biechten. De tweede dag van het bezoek waren er weer missen vanaf 4 uur. Na de middag werden de scholen bezocht met het beeld en aan Onze-Lieve-Vrouw toegewijd. Daarna werd er in de kerk plaatsgemaakt voor de moeders met kleine kinderen, voor een kinderzegening. Voorts bestond het programma uit afzonderlijke geleide aanbiddingsuren voor mannen en voor vrouwen, een ziekenurtje, tochten met het beeld doorheen de straten van de parochie en boetepredikaties. De inwoners van de straten waar het beeld door zou trekken werden opgeroepen om hun huizen te bevlagen, een Mariabeeld voor het venster te zetten en de straten te versieren. Afgesloten werd met de plechtige toewijding van de parochie aan Onze-Lieve-Vrouw. Ondertussen was het avond geworden, en was het tijd om het beeld in processie naar de grens met de parochie Viversel te dragen. Daar werd het door de pastoor en de parochianen van Viversel opgewacht. Na de plechtige overdracht met toespraken van de pastoors van Bolderberg en van Viversel en van pater Vossen, werd het beeld in processie naar de parochiekerk van Viversel gebracht <sup>(11)</sup>. Daar werd van dinsdagavond 29 april tot donderdagmorgen 1 mei een verkort tweedaags programma uitgerold. Het bezoek aan Viversel was korter

<sup>(10)</sup> Rijksarchief Hasselt, *Archief van de parochie Bolderberg. Overdracht 2000*, nr. 7.

<sup>(11)</sup> Rijksarchief Hasselt, *Archief van de parochie Viversel. Overdracht 2017*, nr. 26.

dan in de andere parochies, omdat het beeld op 1 mei in Koersel verwacht werd, waar die dag de 1 meibedevaart van de katholieke werklievenverenigingen naar Onze-Lieve-Vrouw aan de Staak plaatsvond.

Zoals dat in 1951 het geval geweest was in de dekenaten Vlijtingen, Mechelen-aan-de-Maas en Genk, was de tocht in het dekenaat Beringen ook een groot succes. Het verslag in Het Belang van Limburg van 2 mei 1952 over de 1 meiviering in Bolderberg getuigt zowel van het succes van het initiatief als van het enthousiasme van de verslaggever:

### *Het genadebeeld van Banneux te Koersel*

*“De jaarlijkse bedevaart der gewesten Beringen en Houthalen, die dit jaar een speciaal karakter droeg door de aanwezigheid van het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux, op zegetocht door het dekenaat Beringen, werd een heerlijke uiting van diepe godsvrucht en Mariadevotie.*

*Honderden bedevaarders hadden rond 13 uur reeds postgevat aan de grens Heusden – Koersel, waar het beeld van Onze-Lieve-Vrouw vanuit Viversel werd aangebracht, begeleid door de jeugdgroeperingen en talrijke gelovigen. Na toespraken door zeereerwaarde heer Vandenhoudt, pastoor te Koersel, en de heer burgemeester dr. Elens, werd het genadebeeld overgenomen door mijnwerkers in uniform, die het processiegewijs, begeleid door zingende maagden, de fanfare “Onder ons” van Koersel en honderden bedevaarders, in een ware triomftocht door prachtig versierde straten en bevlagde huizen naar het kapelletje droegen. Aldaar waren reeds 2.000 bedevaarders KWB-ers, Kajotsters en Kajotters samengestroomd, die in afwachting van de aankomst van de stoet in het park geleide bedevaartsoefeningen hielden, met Mariagezangen door de VKAJ-meisjes van Berkenbos. Het plechtig lof in open lucht, opgedragen door zeereerwaarde heer pastoor Vandenhoudt, werd door de duizendkoppige menigte meegezongen. De KWB-ers, mijnwerkers-brancardiërs, Ka-*

*jotsters en Kajotters, en de talrijke vlaggen vormden een erehaag rond het altaar.*

*In zijn sermoen sprak zeereerwaarde pater Geruls OFM over de onvergetelijke en heerlijke zegetocht van Onze-Lieve-Vrouw, de Maagd der Armen, door onze provincie, de schone 1 meiviering van de diepchristelijke Limburgse bevolking. Hierna had de toewijding plaats van de arbeidende jeugd aan Onze-Lieve-Vrouw. Het plechtig lof werd besloten met de zegen met het Allerheiligste aan de neerknielende massa en de gezamenlijke uitvoering van het “Te Lourdes op de Bergen”.*

*Na het lof hield de heer Fred Bertrand, volksvertegenwoordiger en provinciaal voorzitter van ACW, een korte toespraak, waarin hij met zijn gekende welsprekendheid het 1 meifeest van de Christene arbeiders belichtte en het besluit trok dat ook zondag op het congres van KWB het besluit werd: “Wij willen blijven wat we zijn: gelovige en Vlaamse Limburgers”.*

*Deze schone bedevaart eindigde met een dankwoord aan alle aanwezigen vanwege de geestelijke overheid. Om 17 uur werd dan het genadebeeld van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux in een nieuwe triomftocht, gedragen door mijnwerkers in werkpak, naar de parochiekerk van Koersel gebracht, waar het zal blijven tot zondag 4 mei, om dan naar Stal te worden overgebracht.”<sup>(12)</sup>*

Niet alleen op feestdagen was er veel belangstelling voor de tocht. Van donderdagavond 8 mei tot zaterdagavond 10 mei was de tocht in Beverlo. De plaatselijke verslaggever van het Belang van Limburg toonde zich even enthousiast als zijn collega van Koersel:

*“De parochie Beverlo beleefde drie dagen van grote heerlijkheid, diepe godsvrucht en Marialedevotie. Het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux verbleef drie dagen in de parochie.*

*Gans het dorp bood een feestelijke aanblik van blauw-witte versieringen. Het beeld werd afgehaald aan de grens der parochie Beringen Kleine Heide. Er was een massale deelname van gelovigen, en de verschillende godsdienstoefeningen en sermoenen werden talrijk en ernstig bijgewoond.*

<sup>(12)</sup> Het Belang van Limburg, 2 mei 1952.



Voor de plechtige nachtmis was de kerk veel te klein, en er werden evenveel heilige communies uitgereikt als met de paasdagen. Het hoogtepunt der Mariale dagen was de kaarskensprocessie. Drie uren lang duurde die processie.

Zaterdagavond had dan het vertrek van het genadebeeld naar de parochie Korspel plaats. Om 19 uur had een plechtig lof plaats, met sermoen door een eerwaarde pater Montfortaan, en deed eerwaarde heer pastoor Vanderstraeten de toewijding der parochie aan Onze-Lieve-Vrouw. Langs de enig mooi versierde Korspelstraat ging dan de processie met het beeld naar de overweg, waar een korte plechtigheid van overgave plaats had. Na het afscheidssermoen nam eerwaarde heer Kortleven, pastoor van Korspel, het woord. Het beeld werd door koolputters gedragen en na het Magnificat en het blazen van het Te Velde, ging het al biddend en zingend in ware triomftocht naar Korspel.”<sup>(13)</sup>

In Korspel werd bij de passage van de genade-tocht de Banneuxkapel op Korspel-Heide ingewijd:

“Overal is men druk in de weer om de Hemelmoe-der een triomfantelijke uittocht voor te bereiden. Zaterdag werd het beeld van Beverlo naar Korspel overgebracht, en zondag werd bij die gelegenheid op Korspel-Heide de onlangs gebouwde Banneuxkapel plechtig als een oord van Maria-devotie geopend.

Zondagnamiddag rond drie uur werd het beeld stoetsgewijze naar de kapel op de Heide overgebracht. Samen met al de jeugdverenigingen met vlag en een grote schare Mariavereerders trok men langs de versierde lanen en straten, al biddend naar de Heide. Bij de aankomst aldaar sprak zeereerwaarde heer pastoor Zegers de aanwezigen toe, die hij oprecht dankte voor hun talrijke opkomst. Hij herinnerde aan de sombere dagen van 1940, toen de belofte gedaan werd een kapel op te richten ter ere van de Maagd der Armen. Eindelijk, aldus spreker, is deze belofte werkelijkheid geworden, dankzij uwe edelmoedige steun en uw onbaatzuchtige medewerking. Een

der begeleidende paters spoorde ten slotte al de mensen aan in hun godsvrucht tot Maria te volharden.

Nadat het Allerheiligste was aangekomen werd in de nieuwe kapel een kort lof opgedragen, waarna de zegening van de kinderen plaatsgreep, die onder de bescherming werden gesteld van Onze-Lieve-Vrouw. Opnieuw trok de processie rond, terwijl de gelovigen hun Mariale godsvrucht uitten met gebeden en gezangen.

De Maagd der Armen werd te Korspel waarlijk in triomftocht rondgedragen. Het was een heerlijke dag voor de mijnparochie en ongetwijfeld zal Onze-Lieve-Vrouw van Banneux deze hulde niet vergeten en haar milde zegen kwistig uitstrooien over die vrome Mariavereerders van Korspel!”<sup>(14)</sup>

Van zondag 15 tot woensdag 18 juni was het beeld in Heusden. In deze grote parochie waren volgens de verslaggever van Het Belang van Limburg duizenden mensen op de been:

“Eergisteravond trokken door de straten van Heusden rond de 2.000 mensen, waaronder meer mannen dan vrouwen, allen met een brandende kaars, als fiere gedoopten. Het was een tocht van 9 km. Twee uur en een half werd er onvermoeibaar gebeden en gezongen in de grootste geestdrift. Een prachtig schouwspel, een machtige manifestatie van Marialiefde door de avond!

Vóór alle vensters brandden er lichten en stond het Mariabeeld in de meest toverachtige versiering. Heel Heusden was in feest; de kinderen, die niet slapen wilden, lagen in de ramen van hun slaapkamer met gevouwen handen, zo devoot als in de kerk. Het enthousiasme steeg naarmate de tocht vorderde en bij de terugkeer in de kerk kon nog niet de helft van het volk er binnen.

Toen begon het biecht horen als voor een echte missie en in de plechtige en door heel het volk meegezongen nachtmis bereikte men het hoogtepunt van deze vurige dagen. De kerk was veel te klein, maar de oude muren zinderden van de geestdrift der gelovigen. Lange rijen van mensen, mannen en vrouwen, schoven aan bij de communiebank. Men zong en bad en straalde van vreugde. Toen

<sup>(13)</sup> Het Belang van Limburg, 13 mei 1952.

<sup>(14)</sup> Het Belang van Limburg, 14 mei 1952.



*De massa op de Markt in Beringen.*

*De mijnwerkers tijdens het voorbidden van een tientje van de rozenkrans.*



*was de kerk schoner dan ooit: helverlicht stond ze in het hartje van Heusden en langs de luidspreekers ging de stemming van deze onvergetelijke nacht over de stille huizen. Na de nachtmis begon de nachtaanbidding. Honderden mensen bleven, verschillende deden reeds hun tweede nacht.*

*Woensdag zegde Heusden vaarwel aan Onze-Lieve-Vrouw, die haar genadetocht naar Eversel voortzette en ook hier door honderden dorpelingen geestdriftig ontvangen werd.”<sup>(15)</sup>*

Nadat alle andere parochies in het dekenaat bezocht waren, was het beeld van 20 tot 22 juni in de parochie Beringen. Op zondag 22 juni werd daar de tocht door het dekenaat afgerond met een plechtigheid in openlucht, in aanwezigheid van bisschop Kerkhofs, waarin het dekenaat aan Onze-Lieve-Vrouw werd toegewijd. De verslaggever van het Belang van Limurg schreef dat er zich die namiddag ruim zeventuizend mensen

verzamelden in Beringen om vanaf 17 uur de plechtigheden mee te maken.<sup>(16)</sup>

Daarna bleef het beeld tot zondag 6 juni in Beringen. Die dag werd het, gemonteerd op een vrachtwagen en begeleid door een autokaravaan, naar de parochie Kattenbos in Lommel, in het toenmalige dekenaat Hamont gereden. De verslaggever van Het Belang van Limburg telde 4 à 500 versierde auto's en moto's. De organisatie koos ervoor niet voor de rechte weg naar Kattenbos te kiezen, en maakte van de overbrenging naar het dekenaat Hamont liever een triomftocht door Noord-Limburg. De karavaan reed van Beringen naar Leopoldsburg, om dan naar het oosten uit te wijken, naar Hechtel, Eksel, Kleine-Brogel en Kaulille, om dan over Hamont, Sint-Huibrechts-Lille, Neerpelt, Overpelt en Lommel-Barrier weer naar Kattenbos te rijden. Daar werden de voertuigen die in de karavaan hadden meegereden gezegend door de Luikse hulpbisschop, monseigneur van Zuylen.<sup>(17)</sup>

*Monseigneur van Zuylen zegent de voertuigen in Kattenbos.*

Rombout Nijssen



<sup>(15)</sup> *Het Belang van Limburg*, 19 juni 1952.

<sup>(16)</sup> *Het Belang van Limburg*, 23 juni 1952.

<sup>(17)</sup> *De Noorderpost*, 5 juli 1952; *Het Belang van Limburg*, 7 juli 1952.